

Zestig jaar oud psychodrama in volle luister hersteld

Theater

Hans Oranje

'A Streetcar named Desire', van Tennessee Williams. T/m 7 juni (behalve zo ma) in Haarlem (Toneelschuur), 16 t/m 27 september Amsterdam (Frascati).

'Tramlijn Begeerte' is de gebruikelijke vertaling van een van de vroege stukken (1947) van de Amerikaanse schrijver Tennessee Williams, maar met de toenemende kennis van die taal laten toneelspelers de titels van Engelse stukken steeds meer onvertaald.

Het is een typerend broeierig stuk, spelend in New Orleans waar de schrijver woonde met heftige psychologische conflicten tussen de hoofdpersoon Blanche du Bois en haar zwager en diens vrouw Stanley en Stella Kowalski.

Blanche neemt haar intrek bij hen, en van meet af aan gist het tussen de low-middle class Blanche en de arbeidersjongen Stanley en zijn poker-vriend Mitch. Zoals altijd bij Williams krijgen de conflicten een seksuele lading, die tot een uitbarsting komt in een verkrachtingsscène en Blanche, volkomen psychotisch geworden, wordt opgehaald om naar een psychiatrische kliniek te worden gebracht.

Regisseur Eric de Vroedt zei vorig jaar in een vraaggesprek met deze krant: „Het stuk is een fraaie combinatie van psychologie en politieke discussie, en dat spanningsveld wil ik uitbuiten.”

Wel, het is een ouderwetse, zich traag ontwikkelende enscenering geworden in een superrealistisch decor, de smalle flatwoning van Stanley en Stella waar de toeschouwers vanaf de twee lange zijden door de muren heen kijken.

De spelers zitten zodoende opgesloten in een benauwd smalle ruimte die die door ontwerper Maze de Boer volgepropt is met meubilair en keukengerei in de traditie van Her-

man Heijermans tot en met een bad-

Janni Goslinga. FOTO SANNE PEPER

kamer met stromend water en een toilet toe. Als Blanche haar euforische, Stanley prikkelende bad neemt, of Mitch naar de wc gaat, zitten wij daar met onze neus bovenop.

In het verloop van de handeling vond ik dat de psychologie sterk op de voorgrond stond, en de maatschappelijke botsing tussen laag en midden uit het zicht verdween, al was de casting van de donkere Mohammed Azaay als Stanley sterk naast de lieblanke zusters, voortreffelijk gespeeld door Tamar van den Dop als Blanche en Janni Goslinga als Stella.

Toch was er iets wat mij niet lekker zat: de 'bloetheid' van de voorstelling, en dat bedoel ik niet in preutse zin, maar de therapeutische filering van de wanen van Blanche en de agressiviteit van Stanley. Misschien heeft dat meer te maken met mijzelf dan met de voorstelling.

Enieder die dus graag zo'n tot het merg gaande psychologische sessie wil meemaken, kan hier drieënhalve uur lang zijn hart ophalen.

Want zó intensief wordt Williams toch niet vaak meer gespeeld. Hier moeten we alle hoop op lucht en ruimte laten varen.